

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

XXXIV. An Persona Christi sit inuocanda & adoranda?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

ius tamen inesse timor Christo poterat ex incertitudine euentus : vt qui sciret omnia.

7. IRA cum sit appetitus repellendi iniuriam ; sed iuxta, non contra ordinem rationis ; ira fuit Christo. Vnde Ioan. 2. impleuit illud Psal. 63. *Zelus domus tua comedit me.*

8. ADMIRATIO est de aliquo nouo & insolito ; ac tamen si tale nihil accidere quibat Christi scientiæ Diuinæ, nil etiam Infusæ cognoscenti res in Verbo, aut per species inditas. Experimentali tamen scientiæ insolitum poterat obueneri ; sicque Matth. 8. *Audiens Iesus centurionem, miratus est.*

Hæc è D. Thoma summa breuis de humanis Animæ Corporisque Domini Passionibus. Hiscè S. Thomas, Job. 38. *Hæreticum conclusit ostiis mare : & statuit Hucusque venies ; & non procedis amplius ; & hic confringes tumentes succus tuos.*

QVÆSTIO XXXIV.

An Persona Christi sit inuocanda, & adoranda?

LUTHERO, in Isa. 9. *Christus tantum est virtus Patris, non Deus :* 2. Quis, lib. contra Latomum, *Anima mea odit oporogstov :* 3. Quia eidem, lib. de Conciliis par. 7. *Nestoriani sunt, qui Diuinitatem Christi patri non potuisse, pertinaciter disputant :* 4. Quia ipsi, in Confess. de Cæna Dom. fuit Christus ille vili, nec magni præstij Saluator ; & alio opus Salutæ ore habuit : 5. Quia ei, in Rom. 3. *Christus iniustus fuit, quod impressilia præcepit :* 6. Quia, in Conc. Nat. Dom. *Christus non est Omnipotens :* 7. Quia Vbi quis tatis Christus Non differt ab alicuius mortuibus, nisi per Energiam : 8. Quia Lutherus *Christus fuit summus benefactor & benefactor :* Quia Brenz. o. in Dom. 3. post Pent. fuit deceptor. &c.

AUTOR. Idcirco statue ipse tecum, An Christum censuerint adorandum ; nisi suo seipso mucrone iugularint Lu-

therani : Quid ? Hocque amplius :

1. Quia LUTHERO, in Postilla, Dom. Trin. *Vox TRINITAS frigide omnino sonat :* 2. Quia Melancthonii in Locis c. de Christo, *tres sunt Diuinitates :* 3. Quia Lutherani, *Dei unitas verè est passio in :* 4. Quia Lutherus, lib. de seruo arbit. *Deus iniustus est :* 5. Quia eidem in assert. art. 36. *Mala opera in impiis regit Deus :* 6. Quia Lutherani, apud Vlenberg, causs. 17. *Deus non est amplius Creator animarum, post lapsum animæ ; & diabolus procreat, & in se transformat :* 7. Quia Lutherus, in assert. art. 32. *Dubium non est, quin Sathanâ Magistro in Ecclesiam venerit hoc nomen, Liberum arbitrium :* Cum illius tamen auto em esse Deum constat ; 8. Quia Lutherus, se teste ipso, diabolus magistro didicit pleraque ; & Zvinglius ab albo, aucto, spiritu sua hausit. &c.

AUTOR. Ideo quisque secum statueat, an Lutherani senserint rectè vel ipsū Deum inuocari posse aut debere ; nisi talium prius cecinerint palinodiam.

CALVINISTÆ quid ? Piget superioribus producta Zytimatis huc reducere : alia in re propria reddam paucula.

I. CALVINVS in Harmonia sua passim, apud Feuardentium dialogo 3. *Nusquam Christo in Euangelio diuinus honor est exhibitus.* Et IESV CHRISTI quisquam sibi Numen adoret Calvinista ?

AUTOR. Procul hinc, procul ite Profani. Enimverò dicitant, *Non aliò, cum precibus operam damus, quam ad Deum Patrem animus intendendus est.* Huius scilicet Euangelii Tropæum ad mundi vltimas vsque regiones posuit Calvinista Petrus Richerius, vir, vt Beza loquitur, *spectatæ pietatis & doctrinæ.* Missus quippe in Galliam Antarcticam à Caluino, ab hoc statim capite suum exorsus Euangelium est : *Ne quis Christum incarnatum proponeret Adorandum, obnixè restatus est auditores suos ; Vtque summa diligentia cauerent, ne aliò in precibus, quam ad Deum Patrem animus intenderent.* Lege Villagagnonem ad articulos Caluini in epist. ad Magistratum Geneuentem.

II. CALVINVS in epist. ad Philipp. c. 2. v. 6. *Plusquam ridiculi sunt Sorbonici Sophista. qui ex illo Apostoli: In nomine IESV omne genu flectetur &c. flectendum esse genu colligunt, quoties nomen IESV pronunciatum. Rationem promittit Richerius apud prædictum Villagagnonem: Quia periculosum est, ne sup-
plicantes Personæ Christi, Humanitatem eius etiam & carnem diuino honore afficiamus.*

Ecquid enim? Lamb. Danæus blasphematur in Apologia de Adoratione carnis Christi, istis: *Christi caro nunquam religioso cultu adoranda est. Ad quam qui inuocationem dirigunt; ex ipsius Dei ore maledicti sunt & Idololatre.*

SECRETISTÆ Calviniani apud Lindanum in Dubitatio, Non credunt, *Filium Dei adorandum esse; sed solum Patrem.* Vide infra *quest. 40. & 82.*

AVTOR. I. Fecerunt istæ, similesq; Calvinistarum voces, vt Ioan. Schütz in lib. 50. *causarum, audacter pronunciarit: Mahumetismus, Arianismus, Calvinismus fratres sunt & sorores; tres caligæ vniuersi panni.*

2. Quid? Annon MAIESTAS Adoranda tribuitur in Scripturis Christo? Hebr. I. *Adorent eum omnes Angeli Dei.* Nam, Psal. 95. *Confundantur omnes qui adorant sculpsilia.*

3. An non Christus habet templum; quod proprium est latræ signum? Mal. 3. *Veniet ad templam S. suum Dominator, quæ vos queritis.*

4. An non vel ipsis Sectariis inuocatio absentis, est adoratio latræ? At Christus inuocari iubetur Ioan. 14. *Si quid petieritis in Nomine meo, hoc faciam.* Vbi Aug. tract. 73. *Sic ergo perrexit ad Patrem, vt non desereret indigentis; sed exaudiret petentes.*

5. D. inde 1. Cor. 1. *Gratia vobis &*

pax à Deo Patre, & Domino Iesu Christo. Esto, legant Sectarij, & Domino Iesu Christi: liquidò tamen dicitur 2. Ioan. εἰς ἡμᾶς πρὸς θεῶν, καὶ πρὸς κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.

6. Omnes cecinere Prophetæ, per aduentum Messie exterminandam idololatriam: Ecclesia verò Christum vsq; coluit templis, aris, festis, sacrificiis; Ergo vel Christus est verus Deus; aut illi errauerunt. Isa. 2. *Eleuabitur Dominus solus in illa die, & idola penitus conterentur.*

DICUNT Transyluani l. 2. c. 4. Franc. David disput. 3. Blandrata disput. 4. & 6. *Christus est adorandus; Tum quia Deus Pater id iussit: Tum quia in se habet adorandam Diuinitatem.*

AT CONTRA. Si Christus non est verus Deus, non potuit Pater id iubere, quin ipse sibi contradiceret iubenti, Deut. 6. *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruias.* Ies. 2. *Gloriam meam alteri non dabo.* Neque ideo solum adoranda Christi Humanitas est, quod in ea Deitas habitet: quia sic possent Angeli, & iusti adorari latreuticos, ipseque orbis hic; vt quos & quem inhabitet.

FRAN. DAVID respondet: posse Christum adorari non vt Altissimum; sed vt Altissimi filium.

AVTOR At mox negat debere adorari Christum, aut vocari Deum: & sic argumentatur: *Si Christus est diuino cultu adorandus & inuocandus, vt Deus; ergo cum Papistis dicendum erit, Christum esse vnum Deum cum Patre; & oportebit restituere Trinitatem, quam hæcenus impugnavimus. Item: Si Christus non est verus Deus & tamen inuocari potest, ergo etiam Sp. Sanctus; immo & Maria, & Angeli, & Sancti ceteri inuocari poterunt. Quorsum igitur hæc et vni Papistas accusauimus idololatriam, quia Sanctos inuocant?*

Sic

Sic ille fortiter argumentatur contra Georg Blandratam, qui voluit Christū non esse verum Deum; & tamen adorandum. Planè cōuicit Antitrinitarios.

7. Denique Act. 7. *Lapidabans Stephanum inuocantem, & dicentem: Domine IESV accipe Spiritum meum.*

1. Dicit Davidis: Illud esse Stephanū factum, & non testimonium Scripturæ.

AT exemplum est viri pleni fide & Sp. Sancti.

2. Dicit, Domine *Thōs*, legendum esse, id est, Pater quies Dominus Christi.

AT S. Stephanus, quem vidit stantem Iesum, cum & inuocauit.

3. Istud: *Intendens in caelum vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dex. Dei*, id est, ait Fr. Davidis, *tā certò Iesum resurrexisse credo, esseq; in caelo, ac si nunc aperto caelo ipsum viderem.*

Prò! S. Scripturam Dicere, Domine Iesu, id est, Pater Iesu, nonne hoc est cōfundere Patrem cum Filio, more Sabelii hæresiarchæ?

Sed ad amussim decidit, vt omnia, *Di. Tho. 3. q. 25. ar. 1.* Cū in Christo sit vna tantum Persona diuinæ & humanæ naturæ; vna quoque adoratio est ex parte adorati; Ex parte autem causæ ob quam adoratur, adoranti esse plures possunt adorationes Christi vnus; quot scilicet in eo suspexerit quis virtutes. Itaque eadem adoratiōne est adoranda Christi Humanitas, qua Diuinitas; non separata; quia vna in hypostasi vnus est Christus. Vnde Corpus Christi ob eandem est patriæ cultu adorandum, propter vnitum Verbum, vt ait S. Damasc. l. 4. orthod. fidei c. 3. Et Psal. 98. *Adorate scabellum pedum eius. Vbi glossa; qui adorat Corpus Christi, non terram intuetur; Sed illum cuius scabellum est.*

Denique vnum queramus velut pro clausula de Deo Incarnato. Postea de Matre eiusdem paucis: pluscula de Passio & Mortuo: demum de Triumphante simul & cum Commilitonibus suis Militante.

QUESTIO XXXV.

An Christus sit verè, ac Solus incarnatus?

LUTHERO. *Christi Humanitas caro non est, sed nudus & merus Spiritus. Quia quod natum est ex spiritu, spiritus est. At, qui non est verus homo natus, nō est etiā verus homo passus, &c. 1. Ita sentit Lutherum Zyvinglius affirmat in Resp. ad Lutheri libr. de Sacram. to. 1. Tu, inquit, Luthere explicans illud, Quod ex spiritu natum est, spiritus est; Christi Humanitatem, contra omnem veritatis fidem, nudum quendam & merū spiritum esse fingit. &c. Vocatque ibidem Lutherum ipsissimum Marcionem. Minatur, si perrexerit, eo se illum redacturum loci, vt vel vniuersam Noui Testamenti Scripturam negare cogatur; vel Marcionis hæresin agnoscere. Hoc, inquit, bona fide tibi pollicemur nos præsisturos.*

2. Lutherus lib. de Conciliis, parte 2. carni Dominicæ tribuere videtur æternitatem: *Oportet dicere, inquit, Hæc Caro, & hic Sanguis Christi condidit caelum & terram.*

AUTOR. At verò, An hoc non est cum Eutyche naturas cōfundere? Est.

3. **BRENTIUS** in Recognitione doctrinæ suæ de Maiestate Christi: *Ex Maria Christus non nisi Accidentalem formam sumpsit; quam & postea in resurrectione deposuit.* Itaque non fuit substantialiter Homo natus.

AUTOR. Etsi communis Luthero-caluinistarum ab istis abhorret; prædictorum tamen, & Primorum archihæreticorum hic error est damnatissimus: demum sic & Ariani, teste S. Athanasio in capp. ad Eustachium; *Christum, ex utraque mortalitate formam serui (id est, Humanitatem.) in Domini & Dei formam transfirmauisset.* 2. Idem Mich. Seruetus in dialogo. 1. de Trin. pag. 29, *illud, inquit, est creatura, quod per Incarnationem Christum acquisiuit; ita ac si esset res accidentalis, amissum est in resurrectione. Talis factus est*

de